

DECIZIE

30 octombrie 2019

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit
al Curții Supreme de Justiție,

în componența:

Președintele ședinței, judecătorul
Judecătorii

Oleg Sternioală
Dumitru Mardari
Maria Ghervas
Nina Vascan
Victor Burduh

examinând recursul declarat de Ana Ganea,
în cauza civilă, la cererea de chemare în judecată depusă de Întreprinderea
Mixtă „MSA Finance” Societate cu Răspundere Limitată împotriva Anei Ganea,
Chirechiei Ganea, Alexandru Satarovici cu privire la încasarea datoriei, dobânzii de
întârziere, penalității și cheltuielilor de judecată,
împotriva deciziei din 19 martie 2019 a Curții de Apel Chișinău,

c o n s t a t ă:

La 07 noiembrie 2017, prin intermediul poștei (f.d.27), ÎM „MSA Finance”
SRL a depus cerere de chemare în judecată împotriva Anei Ganea, Chirechiei Ganea,
Alexandru Satarovici solicitând încasarea în mod solidar de la Ana Ganea, Chirechia
Ganea, Alexandru Satarovici a datoriei în sumă de 32792, 62 de lei și a cheltuielilor
privind taxa de stat în sumă de 983, 78 de lei.

În motivarea acțiunii, reclamantul a invocat că în baza contractului de
împrumut nr. 9452 din 17 iunie 2016, Ana Ganea a primit un împrumut în sumă de
15000 de lei cu termen final de rambursare la 17 decembrie 2017. Prin contractul de
fidejusiune nr. 9452-A din 17 iunie 2016 pârâta Chirechia Ganea și prin contractul
de fidejusiune nr. 9452-B din 22 iunie 2016 pârâțul Alexandru Satarovici și-au
asumat obligația să răspundă în mod solidar cu Ana Ganea pentru onorarea integrală
a obligației de rambursare a împrumutului și a altor plăți legate de contractul de
împrumut nr. 9452 din 17 iunie 2016.

Totodată, a menționat că și-a onorat obligațiile contractuale și a transferat la
data de 17 iunie 2016 pe contul pârâtei Ana Ganea suma de 15000 de lei, însă pârâta
nu și-a onorat obligațiile contractuale de rambursare a împrumutului primit și
achitarea dobânzii pentru utilizarea acestuia.

La 28 aprilie 2017 a expediat reclamații în adresa pârâților prin care a solicitat
achitarea integrală a datoriei, însă cerințele nu au fost executate de către pârâți.

Ulterior, în cadrul ședinței de judecată, reprezentatul reclamantului, avocatul
Maria Perebicovscaia, a concretizat cerințele, solicitând încasarea datoriei de la

pârâți, conform contractului de împrumut în sumă totală de 27310,15 lei, a penalității contractuale în sumă de 7000 de lei, a cheltuielilor de asistență juridică în sumă de 7000 de lei, a cheltuielilor de citare publică a pârâților în sumă de 160 de lei, a taxei de stat în sumă de 1029,31 de lei, în total suma de 42499,46 de lei.

Prin hotărârea din 10 septembrie 2018 a Judecătorei Chișinău, sediul Ciocana, s-a admis cererea de chemare în judecată depusă de ÎM „MSA Finance” SRL și s-a încasat în mod solidar de la Ana Ganea, Chirechia Ganea, Alexandru Satarovici în beneficiul ÎM „MSA Finance” SRL datoria conform contractului de împrumut nr. 9452 din 17 iunie 2016 în sumă totală de 27310,15 lei, penalitatea contractuală în sumă de 7000 de lei, cheltuielile de asistență juridică în sumă de 7000 de lei, cheltuielile de citare publică a pârâților în sumă de 160 de lei și suma de 1029,31 de lei-taxa de stat achitată la depunerea cererii de chemare în judecată, iar în total suma de 42499,46 de lei.

Prin decizia din 19 martie 2019 a Curții de Apel Chișinău s-a admis apelul declarat de Ana Ganea și s-a casat hotărârea din 10 septembrie 2018 a Judecătorei Chișinău, sediul Ciocana și s-a emis o hotărâre prin care s-a admis parțial cererea de chemare în judecată depusă de ÎM „MSA Finance” SRL și s-a încasat de la Ana Ganea, Chirechia Ganea și Alexandru Satarovici, în mod solidar, în beneficiul ÎM „MSA Finance” SRL suma de 15000 de lei, datoria conform contractului de împrumut, suma de 1795,11 lei-dobânda contractuală, suma de 7000 de lei-penalitatea contractuală, în total suma de 23795,11 lei; în rest pretențiile au fost respinse; s-a încasat de la Ana Ganea, Chirechia Ganea și Alexandru Satarovici, în mod solidar, în beneficiul ÎM „MSA Finance” SRL suma de 3500 de lei- cheltuieli de judecată pentru asistență juridică, 160 de lei-cheltuieli de judecată pentru citare publică, 713,85 de lei-cheltuieli de judecată pentru achitarea taxei de stat în prima instanță, iar în total suma de 4373,85 de lei, cu titlu de cheltuieli de judecată; s-a încasat de la ÎM „MSA Finance” SRL în beneficiul Anei Ganea suma de 771,97 de lei, cheltuieli de judecată pentru achitarea taxei de stat în instanța de apel.

La 02 iulie 2019, Ana Ganea a declarat recurs împotriva deciziei din 19 martie 2019 a Curții de Apel Chișinău, solicitând admiterea recursului, casarea deciziei instanței de apel în partea încasării dobânzii de întârziere și a penalității și pronunțarea unei noi hotărâri în această parte prin care să fie respinse cerințele de încasare a dobânzii și penalității.

În motivarea recursului s-a invocat că instanța de apel nu a aplicat legea care trebuia să fie aplicată și a interpretat în mod eronat legea.

Conform prevederilor pct.2.19 al contractului de împrumut nr. 9452 din 17 iunie 2016 s-a inclus o clauză penală de 0,5% pentru fiecare zi de întârziere a cărei nulitate a fost solicitată, din motiv că este abuzivă și disproporțională. Luând în considerare prevederile art. 719 lit. f) Cod civil precum și prevederile Directivei nr. 93/13/CEE, a opinat că instanța de apel prin prisma prevederilor art. 217, art. 220, art. 717 Cod civil, urma să constate că pct. 2.19 din contractul de împrumut din 17 iunie 2016 nu putea fi aplicat, întrucât este abuziv și ca urmare lovit de nulitate absolută.

De asemenea, în conformitate cu recomandarea Curții Supreme de Justiție nr. 95 din 6 decembrie 2016 cu privire la aplicarea dispozițiilor legale ce vizează contractul de credit/împrumut, încheiat cu organizațiile de microfinanțare, „clauza penală fiind un contract, trebuie să îndeplinească condițiile de validitate ale oricărei

convenții, însă, în contractele încheiate cu consumatorii, instanța este obligată să verifice respectarea principiului reglementat de Legea nr. 256 din 09 decembrie 2011 privind clauzele abuzive din contractele încheiate cu consumatorii și de Directiva 93/13/CEE a Consiliului European din 5 aprilie 1993 privind clauzele abuzive, în contractele încheiate cu consumatorii”. Conform art. 5 alin. (5) lit. e) din Legea nr. 256 din 09 decembrie 2011 privind clauzele abuzive în contractele încheiate cu consumatorii, sunt considerate abuzive clauzele care au ca obiect sau efect: solicitarea de la orice consumator care nu și-a îndeplinit obligația să plătească drept compensație o sumă disproporționată în raport cu prejudiciul cauzat de neonorarea obligațiilor contractuale. Nerespectarea dispozițiilor imperative, de ordine publică ale art. 5 din Legea nr. 256 din 09 decembrie 2011 atrage nulitatea absolută a clauzei penale abuzive.

Totodată, conform dispozițiilor Directivei 93/13 privind clauzele abuzive în contractele încheiate cu consumatorii pct. 1) lit. e) al anexei la art.3 alin.(3) sunt considerate clauze abuzive, utilizate într-un contract încheiat cu un consumator, în special dispozițiile care: impun, cu titlu de penalități, consumatorului care nu și-a îndeplinit obligațiile, o despăgubire într-un quantum disproporționat de mare. Curtea de Justiție a Uniunii Europene a precizat că Directiva 93/13 trebuie interpretată în sensul că o instanța națională este obligată, din momentul în care dispune de elemente referitoare la situația de drept și de fapt, necesare în acest scop, să aprecieze, chiar din oficiu, caracterul disproporționat al penalității, prevăzute în contractul de credit, încheiat între un furnizor de servicii financiare și un consumator. În acest context, a considerat că clauză penală de 0,5 % pentru fiecare zi de întârziere, ceea ce constituie 182,5 % anual este în mod evident disproporționat de mare și urma să fie declarată nulă. Or, instanța de apel eronat a interpretat și nu a aplicat prevederile sus-menționate, ajungând la concluzia: „Or, reclamantul/apelant a solicitat încasarea penalității într-un quantum mult mai mic...”. Însă instanța de apel nu a luat în considerare că în baza contractului de împrumut nr.9452 a achitat suma de 8689,8 lei. Conform tabelului de calcul al datoriei întocmit de ÎM „MSA Finance” SRL suma de 8689,8 lei achitată a fost dedusă din dobândă și penalitățile calculate. Astfel penalitatea calculată nu este suma de 7000 de lei, dar 13894,69 de lei (7000 + 8689,8 - 1795,11 dobânda încasată), care este o sumă disproporționat de mare în raport cu suma împrumutată.

Recurenta a menționat în contextul celor relatate că urmează să fie recunoscut nul pct.2.19 din contractul de împrumut ca fiind clauză abuzivă și, totodată, să fie excluse din hotărâre sumele încasate cu titlu de dobândă în mărime de 1795,11 lei și cu titlu de penalitate în mărime de 7000 de lei. Mai mult, suma de 8689 de lei achitată nu a fost exclusă din suma încasată. Instanța de apel eronat a concluzionat că suma de 8689 de lei nu a fost solicitată în cererea de apel de a fi încasată din datoria creditului contractat în sumă de 15000 de lei, respingând această cerință, dar această sumă a fost dedusă din contul dobânzii și penalității și a fost pusă în situația de achita această sumă de 2 ori, ceea ce nu este legal și echitabil.

În conformitate cu prevederile art. 434 alin.(1) Cod de procedură civilă, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale, dacă legea nu prevede altfel.

Decizia instanței de apel a fost adoptată la 19 martie 2019, iar Ana Ganea a declarat recurs la 02 iulie 2019.

Materialele cauzei atestă expedierea copiei deciziei instanței de apel participanților la proces la 15 aprilie 2019, conform scrisorii de însoțire (f.d.138), iar plicul poștal, anexat în copie, este datat cu 02 mai 2019. Totodată, lipsesc date despre recepționarea acestuia de către recurentă. Astfel, recursul declarat la 02 iulie 2019 este în termen.

În conformitate cu art. 441 Cod de procedură civilă, în cazul în care recursul este considerat admisibil, un complet din 5 judecători examinează fondul recursului.

Prin încheierea din 16 octombrie 2019 a Curții Supreme de Justiție completul din 3 judecători a considerat recursul admisibil și a decis examinarea acestuia în fond de un complet din 5 judecători.

În conformitate cu art. 442 alin. (1) Cod de procedură civilă, judecând recursul declarat împotriva deciziei date în apel, instanța verifică, în limitele invocate în recurs și în baza referinței depuse de către intimat, legalitatea hotărârii atacate, fără a administra noi dovezi.

În conformitate cu art. 444 Cod de procedură civilă, recursul se examinează fără înștiințarea participanților la proces.

Verificând legalitatea actului de dispoziție contestat, prin prisma argumentelor invocate și a materialelor din dosar, coroborat cu normele de drept material și procedural aplicabile la soluționarea litigiului dedus judecătii, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție va admite recursul declarat de Ana Ganea și va casa decizia instanței de apel în partea contestată și corespunzător în partea încasării cheltuielilor de judecată privind plata taxei de stat, cu trimiterea cauzei spre rejudecare în instanța de apel în această parte, iar în rest va menține decizia instanței de apel, din următoarele considerente.

În conformitate cu art. 445 alin. (1) Cod de procedură civilă, instanța, după ce judecă recursul, este în drept: a) să respingă recursul și să mențină decizia instanței de apel și, după caz, hotărârea primei instanțe, precum și încheierile atacate cu recurs; c) să admită recursul, să caseze integral decizia instanței de apel și să trimită cauza spre rejudecare în instanța de apel o singură dată dacă eroarea judiciară nu poate fi corectată de către instanța de recurs.

Art. 432 alin. (1) Cod de procedură civilă prevede că părțile și alți participanți la proces sânt în drept să declare recurs în cazul în care se invocă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau a normelor de drept procedural.

În conformitate cu art. 432 alin. (4) Cod de procedură civilă, săvârșirea altor încălcări decât cele indicate la alin.(3) constituie temei de declarare a recursului doar în cazul și în măsura în care acestea au dus sau ar fi putut duce la soluționarea greșită a cauzei sau în cazul în care instanța de recurs consideră că aprecierea probelor de către instanța judecătorească a fost arbitrară, sau în cazul în care erorile comise au dus la încălcarea drepturilor și libertăților fundamentale ale omului.

Conform art. 867 alin.(1) Cod civil, în vigoare până la 01 martie 2019, prin contractul de împrumut o parte (împrumutător) se obligă să dea în proprietate celeilalte părți (împrumutatul) bani sau alte bunuri fungibile, iar aceasta se obligă să restituie banii în aceeași sumă sau bunuri de același gen, calitate și cantitate la expirarea termenului pentru care i-au fost date.

Materialele cauzei atestă, circumstanțe reținute și de instanțele ierarhic inferioare, că între ÎM „MSA Finance” SRL, în calitate împrumutător și Ana Ganea,

în calitate de împrumutat, a fost încheiat contractul de împrumut nr. 9452 din 17 iunie 2016, în baza căruia s-a acordat Anei Ganea cu titlu de împrumut suma de 15000 de lei, termenul împrumutului fiind de 18 luni, scadent la 17 decembrie 2017 (f.d.12-14).

Prin ordinul de plată nr. 1634 din 17 iunie 2016 se confirmă eliberarea sumei de 15000 de lei către Ana Ganea, în baza contractului de împrumut nr. 9452 din 17 iunie 2016 (f.d.23).

Totodată, întru garantarea rambursării împrumutului a fost încheiat contractul de fidejusiune nr. 9452-A din 17 iunie 2016, între Chirechia Ganea, în calitate de fidejutor, ÎM „MSA Finance” SRL, în calitate de împrumutător și Ana Ganea, în calitate de împrumutat (f.d.15-16).

La fel, în acest sens a fost încheiat contractul de fidejusiune nr. 9452-B din 22 noiembrie 2016, între Alexandru Satarovici, în calitate de fidejutor, ÎM „MSA Finance” SRL, în calitate de împrumutător și Ana Ganea, în calitate de împrumutat (f.d.17-18).

Prin cererea de chemare în judecată depusă împotriva Anei Ganea, Chirechiei Ganea, Alexandru Satarovici, ÎM „MSA Finance” SRL, concretizată în cadrul ședinței de judecată, a solicitat încasarea datoriei în sumă totală de 27310,15 lei, a penalității contractuale în sumă de 7000 de lei, a cheltuielilor de asistență juridică în sumă de 7000 de lei, a cheltuielilor de citare publică a părților în sumă de 160 de lei, a taxei de stat în sumă de 1029,31 de lei, în total suma de 42499,46 de lei. Înaintarea acțiunii în instanță a fost motivată prin faptul că pârâta Ana Ganea nu-și onorează obligațiunile contractuale privind rambursarea împrumutului primit și achitarea dobânzii calculate pentru utilizarea lui.

Prin hotărârea din 10 septembrie 2018 a Judecătoriei Chișinău, sediul Ciocana, s-a admis cererea de chemare în judecată depusă de ÎM „MSA Finance” SRL și s-a încasat în mod solidar de la Ana Ganea, Chirechia Ganea, Alexandru Satarovici în beneficiul ÎM „MSA Finance” SRL datoria conform contractului de împrumut nr. 9452 din 17 iunie 2016 în sumă totală de 27310,15 lei, penalitatea contractuală în sumă de 7000 de lei, cheltuielile de asistență juridică în sumă de 7000 de lei, cheltuielile de citare publică a părților în sumă de 160 de lei și suma de 1029,31 de lei-taxa de stat achitată la depunerea cererii de chemare în judecată, iar în total suma de 42499,46 de lei (f.d.69,75-84).

Prin decizia din 19 martie 2019 a Curții de Apel Chișinău s-a admis apelul declarat de Ana Ganea și s-a casat hotărârea din 10 septembrie 2018 a Judecătoriei Chișinău, sediul Ciocana și s-a emis o hotărâre nouă prin care s-a admis parțial cererea de chemare în judecată depusă de ÎM „MSA Finance” SRL și s-a încasat de la Ana Ganea, Chirechia Ganea și Alexandru Satarovici, în mod solidar, în beneficiul ÎM „MSA Finance” SRL suma de 15000 de lei, datoria conform contractului de împrumut, suma de 1795,11 lei-dobânda contractuală, suma de 7000 de lei-penalitatea contractuală, în total suma de 23795,11 lei; în rest pretențiile au fost respinse; s-a încasat de la Ana Ganea, Chirechia Ganea și Alexandru Satarovici, în mod solidar, în beneficiul ÎM „MSA Finance” SRL suma de 3500 de lei- cheltuieli de judecată pentru asistență juridică, 160 de lei-cheltuieli de judecată pentru citare publică, 713,85 de lei-cheltuieli de judecată pentru achitarea taxei de stat în prima instanță, iar în total suma de 4373,85 de lei, cu titlu de cheltuieli de judecată; s-a încasat de la ÎM „MSA Finance” SRL în beneficiul Anei Ganea suma de 771,97 de

lei, cheltuieli de judecată pentru achitarea taxei de stat în instanța de apel (f.d.125-137).

Colegiul notează că instanța de apel la examinarea cauzei în ordine de apel a admis încălcări ce au dus la soluționarea greșită a cauzei, prin ce se impune casarea deciziei instanței de apel în partea contestată, din următoarele considerente.

În acest sens, Colegiul consideră necesar de a cita prevederile art. 869 alin.(1) Cod civil, în redacția în vigoare până la 01 martie 2019, care stipulează că în baza contractului de împrumut, părțile pot prevedea și plata unei dobânzi, care trebuie să se afle într-o relație rezonabilă cu rata de refinanțare a Băncii Naționale a Moldovei.

Conform alineatului 2 al aceluiași articol, înțelegerea asupra dobânzii prin care se încalcă dispoziția alin.(1) este nulă.

În această ordine de idei, Colegiul relevă că în baza pct.1.5 din contractul de împrumut a fost stabilită o dobândă de 7% lunar (f.d.12)

Pct. 2.7 din contractul de împrumut stipulează că împrumutatul va achita împrumutătorului dobânda la împrumut, stabilită conform art. 585 și art. 869 din Codul Civil RM și prezentului contract. Mărimea dobânzii este în pct. 1.5. Împrumutatul recunoaște că rata dobânzii prevăzută de prezentul contract este mai mare decât rata de refinanțare a Băncii Naționale a Moldovei, dar o consideră rezonabilă și proporțională în raport cu riscul și cheltuielile asumate de împrumutător. Suma dobânzii se calculează prin aplicarea ratei dobânzii la soldul împrumutului, începând cu ziua eliberării împrumutului și până la următoarea zi de plată sau de restituire deplină a acestuia, după cum este indicat în Anexa nr.1.

Conform pct. 2.7.1. din contract, dobânda se calculează din data eliberării efective a împrumutului, iar în cazul în care împrumutul s-a eliberat mai târziu decât este prevăzut de graficul de rambursare, împrumutătorul efectuează recalcularea dobânzii din ziua eliberării efective a împrumutului.

Totodată, instanța de apel a conchis că prin anexa nr. 1 la contractul de împrumut nr. 9452 din 17 iunie 2016, încheiat între ÎM „MSA Finance” SRL și Ana Ganea, a fost stabilită o dobândă nerezonabilă față de rata de refinanțare a Băncii Naționale a Moldovei.

Astfel, cu referire la prevederile art. 217 alin. (1), (2), art. 220 alin.(1), (3) Cod civil, a concluzionat că rata dobânzii stabilite prin anexa nr. 1 la contractul de împrumut nr. 9452 din 17 iunie 2016, contravine normei imperative în partea ce depășește rata de refinanțare a Băncii Naționale a Moldovei și este nulă de drept, în aceasta parte.

La acest capitol, Colegiul punctează că, deși, instanța de apel indică la nulitatea dobânzii în partea ce depășește rata de refinanțare a Băncii Naționale a Moldovei, nu ia în calcul faptul că pârâta Ana Ganea deja a efectuat anumite achitări în baza dobânzii constatate ca fiind nerezonabilă în raport cu rata de refinanțare a Băncii Naționale a Moldovei.

Colegiul precizează că fiecare din cele 18 rate de stingere a împrumutului, conform Anexei nr.1, în sumă de a câte 1491,19 lei, include și dobânda care variază de la rată la rată (f.d.14).

Conform art. 586 alin.(1)-(4) Cod civil, în cazul în care debitorul datorează creditorului mai multe prestații similare, iar suma plătită nu este suficientă pentru stingerea tuturor datoriilor, se stinge datoria pe care o indică debitorul în momentul efectuării plății. Dacă debitorul nu face o astfel de precizare, se stinge datoria care a

ajuns prima la scadență. În cazul în care creanțele au devenit scadente concomitent, se stinge în primul rând datoria a cărei executare este mai împovărătoare pentru debitor. Dacă creanțele sunt la fel de împovărătoare, se stinge mai întâi creanța care oferă creditorului garanția cea mai redusă. Dacă nici unul din criteriile propuse la alin.(1) și (2) nu pot fi aplicate, plata se impută tuturor obligațiilor proporțional. Cu sumele plătite de debitor, în cazul în care sunt insuficiente pentru acoperirea integrală a datoriei scadente, se acoperă în primul rând cheltuielile de judecată, pe urmă dobânzile și alte obligații de plată și, la urmă, obligația principală (capitalul).

Din calculul datoriei la contractul de împrumut, conform situației la 28 septembrie 2017 și la 16 martie 2018, se distinge că din suma achitată de către Ana Ganea în contul stingerii ratei împrumutului, o mare parte era reținută pentru dobânda de întârziere, iar cealaltă parte a sumei-în contul plății penalității (f.d.19, 54).

Or, odată ce instanța de apel conchide asupra nulității dobânzii de întârziere în partea ce depășește rata de refinanțare, la rejudecarea cauzei urmează a fi verificată situația creată, deoarece achitățile reținute pentru dobânzi s-au efectuat de către Ana Ganea conform ratei considerată ca fiind neproporțională. De altfel, dobânda poate fi încasată decât până în marja stabilită de lege. Or, aceasta este o condiție obligatorie la dobânda contractuală, *id est* încadrarea acesteia în limitele legii. În cazul convenirii efectuării plăților prin tranșe/rate, dobânzile, precum și alte despăgubiri prevăzute, se calculează prin raportare la suma scadentă.

Mai mult, este alogic să constați nulitatea dobânzii în partea ce depășește rata de refinanțare a Băncii Naționale a Moldovei, în condițiile în care nu se verifică temeinicia și/sau legalitatea sumelor plătite extra cu titlu de dobânzi anterior, or, achitarea s-a efectuat în baza dobânzii calculate conform aceeași clauze contractuale, aspect ce urmează a fi luat în considerare la rejudecarea cauzei.

De asemenea, Colegiul menționează că instanța de apel conchide asupra temeiniciei pretenției cu privire la încasarea penalității în sumă de 7000 de lei, accentuând că, deși, penalitatea contractuală a constituit 17158,77 de lei, reclamantul a solicitat încasarea penalității doar în sumă de 7000 de lei.

Conform art. 624 alin. (1), (3) Cod civil, clauza penală (penalitatea) este o prevedere contractuală prin care părțile evaluează anticipat prejudiciul, stipulând că debitorul, în cazul neexecutării obligației, urmează să remită creditorului o sumă de bani sau un alt bun. Clauza penală poate fi stipulată în mărime fixă sau sub forma unei cote din valoarea obligației garantate prin clauza penală sau a părții neexecutate.

La caz, în pct. 2.19 din contractul de împrumut, s-a stipulat că împrumutătorul va avea dreptul să solicite, iar împrumutatul va avea obligația de a plăti o penalitate stabilită conform art. 625-630 din Codul Civil și prezentului contract, în mărime de 0,5% (jumătate de procent) din suma datorată pentru fiecare zi de întârziere a plății, aplicată la suma datorată pentru toată perioada de întârziere. Penalitatea se calculează până la data achitării integrale a sumei datorate.

În această ordine de idei, pornind de la faptul că penalitatea contractuală a constituit 17158,77 de lei, iar reclamantul a solicitat încasarea doar suma de 7000 de lei, cu titlu de penalitate, prezintă relevanță și faptul că și în cazul dobânzii de întârziere precum că din suma achitată de către Ana Ganea în contul stingerii ratei împrumutului, o parte a fost reținută pentru penalități.

În atare circumstanțe, la rejudecarea cauzei urmează a fi determinat dacă penalitatea solicitată spre încasare în suma pretinsă a fi micșorată este pentru toată sumă acordată cu titlu de împrumut sau doar pentru suma restantă.

La fel, nu este clară poziția instanței de apel privind neachitarea de către Ana Ganea a niciunei rate a împrumutului, or, din calculele prezentate de reclamant sunt evidente efectuarea unor achitări în contul stingerii ratelor la împrumut, fiind reținute pentru dobânzi și penalități, argumente aduse și de către recurentă în recursul declarat.

Adițional, Colegiul notează că recurenta a pretins deja achitarea sumei de 8689 de lei, care a fost reținută în contul stingerii dobânzii și penalității, însă nu a fost exclusă, iar instanța de apel, în opinia recurenteii, o obligă la plata dublă a acestei sume prin încasarea dobânzii contractuale și a penalității.

Astfel, pentru a evita aceste incertitudini, la rejudecare cauzei urmează a fi determinată cert suma achitată în contul datoriei conform contractului de împrumut și din ce este formată, precum și suma neachitată și din ce este constituită, pornind de la pretențiile reclamantului, obiecțiile părții pârâte în raport cu normele de drept și circumstanțele cauzei. Or, această circumstanță urmează a fi verificată/abordată pentru a exclude dubla despăgubire a creditorului și împovărarea nejustificată a debitorului. Subsecvent, analiza pe care judecătorul o face în legătură cu motivele de fapt și de drept care i-au format convingerea, în sensul unei anumite soluții trebuie să fie clară și simplă, precisă, concisă și fermă, să aibă putere de convingere.

Conjunctura descrisă anterior denotă că instanța de apel nu a exercitat un control judiciar complet, în fapt și în drept, cu respectarea efectului devolutiv al apelului.

De altfel, în conformitate cu art. 373 alin.(1), (2) Cod de procedură civilă, instanța de apel verifică, în limitele cererii de apel, ale referințelor și obiecțiilor înaintate, legalitatea și temeinicia hotărârii atacate în ceea ce privește constatarea circumstanțelor de fapt și aplicarea legii în primă instanță. În limitele apelului, instanța de apel verifică circumstanțele și raporturile juridice stabilite în hotărârea primei instanțe, precum și cele care nu au fost stabilite, dar care au importanță pentru soluționarea cauzei, apreciază probele din dosar și cele prezentate suplimentar în instanță de apel de către participanții la proces.

Totodată, Colegiul învederează că, jurisprudența Curții Europene a Drepturilor Omului statuează că pentru a răspunde cerințelor procesului echitabil, motivarea ar trebui să evidențieze că judecătorul a examinat cu adevărat chestiunile esențiale ce i-au fost prezentate (Boldea împotriva României din 15 februarie 2007, paragraful 29; Helle împotriva Finlandei din 19 februarie 1997, paragraful 60).

La rejudecarea cauzei, instanța de apel urmează să determine care este dobânda contractuală având în vedere declararea nulă a acesteia în partea ce depășește rata de refinanțare a Băncii Naționale a Moldovei, totodată luând în calcul achitățile efectuate la acest capitol de către recurentă; să stabilească care este cuantumul penalității, la fel, luând considerare că pârâta Ana Ganea a mai efectuat anumite plăți în contul stingerii datoriilor, care au fost reținute pentru penalitatea calculată, respectând în acest sens dreptul garantat al părților la un proces echitabil, conform art. 6§1 CEDO.

Coroborând circumstanțele ce preced, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție va admite recursul

declarat și va casa decizia instanței de apel în partea contestată cu trimiterea cauzei spre rejudecare în instanța de apel în această parte, în alt complet de judecată.

Corespunzător urmează a fi casată decizia instanței de apel și în partea ce vizează cheltuielile de judecată privind plata taxei de stat, or, o eventuală altă soluție poate duce la modificarea cuantumului, precum și repartizarea acestora, iar în rest se menține decizia instanței de apel.

În conformitate cu prevederile art.442, art. 444, art. 445 alin. (1) lit. a), c) Cod de procedură civilă, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție

d e c i d e:

Se admite recursul declarat de Ana Ganea.

Se casează decizia din 19 martie 2019 a Curții de Apel Chișinău, în cauza civilă, la cererea de chemare în judecată depusă de Întreprinderea Mixtă „MSA Finance” Societate cu Răspundere Limitată împotriva Anei Ganea, Chirechiei Ganea, Alexandru Satarovici cu privire la încasarea datoriei, dobânzii de întârziere, penalității și cheltuielilor de judecată, în partea încasării de la Ana Ganea, Chirechia Ganea și Alexandru Satarovici, în mod solidar, în beneficiul ÎM „MSA Finance” SRL a sumei de 1795,11 lei (una mie șapte sute nouăzeci și cinci lei, unsprezece bani) cu titlu de dobândă contractuală, a sumei de 7000 de lei (șapte mii de lei) cu titlu de penalitate contractuală și corespunzător în partea încasării de la Ana Ganea, Chirechia Ganea și Alexandru Satarovici, în mod solidar, în beneficiul ÎM „MSA Finance” SRL a sumei de 713,85 de lei (șapte sute treisprezece lei, optzeci și cinci bani) cu titlu de cheltuieli de judecată pentru achitarea taxei de stat în prima instanță, și în partea încasării de la ÎM „MSA Finance” SRL în beneficiul Anei Ganea a sumei de 771,97 de lei (șapte sute șaptezeci și unu lei, nouăzeci și șapte bani) cu titlu de cheltuieli de judecată pentru achitarea taxei de stat în instanța de apel, cu trimiterea cauzei în această parte spre rejudecare în Curtea de Apel Chișinău, în alt complet de judecată.

În rest, se menține decizia din 19 martie 2019 a Curții de Apel Chișinău.

Decizia nu se supune niciunei căi de atac.

Președintele ședinței,
judecătorul

Oleg Sternioală

Judecătorii

Dumitru Mardari

Maria Ghervas

Nina Vascan

Victor Burduh